

**MULINGO WA LUSHAKA WA NWAHA WA 2013
TSEMBANDILAYA U LINGA
MATHEMATIKI
GIREIDI YA 2**

MVULATSWINGA

Mutevheṭhanḁu wa Mulingo wa Lushaka wa Nwaha wa 2013 (MLN) u ḁo nwalwa nga zwickolo zwoṭhe zwa nnyi na nnyi na zwo nangwaho kha zwi ḁilangaho u bva nga dzi 10 u swika dzi 13 dza Tshimedzi 2013. Nga hetshi tshifhinga vhagudi vhoṭhe vha Gireidi ya 1-3 vha ḁo vha vha tshi khou nwalwa mulingo wo lugiswaho wa lushaka kha Luambo na Mathematiki. Mvelelo dzi ḁo thusa u vhiga mvelaphanḁa zwo livhana na u swikelelwa ha ndivho dzi re kha “Action Plan 2014 Towards Schooling 2025”

Mulingo wa MLN u ḁo nwalwa nga themo ya vhuraru, ngauralo, Muhasho wa Pfunzo ya Mutheo (MPM) wo bveledza maṅwalwa a tsembandila dza mulingo wa Gireidi inwe na inwe na thero (Luambo na Mathematiki) a sumbedzaho gumoṭuku ya magudiswa a kharikhuḁamu a lavhelelwa u swikelelwa nga vhagudi vhoṭhe vha saathu u nwalwa mulingo. Tsembandila dza Mulingo dzi ṭalusa tshikoupu tsha mushumo une wa ḁo katelwa kha mulingo wa gireidi na thero inwe na inwe.

FEISI YA MUTHEO

Kha Gireidi ya 1-3, milingo i ḁo katela mushumo wo randelwaho kotara tharu dza u thoma dza nwaha wa tshikolo. Tsembandila dza Mulingo dzo dzudzanywa kha kholumu tharu; sia ḁa magudiswa, ṭhoho na zwickili/ vhekoni ho lingwaho na zwiteṅwa (mugudi u tea u zwi kona na u zwi ḁivha).

Ndi zwa ndeme u dzhiela nṭha uri tsembandila dza mulingo wa MLN wa 2013 dzi ambi uri tshikoupu tsho pimiwaho ndi tshone fhedzi tshi teaho u funzwa na u gudwa kha nwaha wa tshikolo. Nga nṅḁa ha ezwo, Tsembandila dza Mulingo dzi ri fha ṭhodea dza gumoṭuku dza kharikhuḁamu dzine dza tea u vha dzo katelwa magumoni a kotara ya vhuraru ya nwaha wa tshikolo.

Vhagudisi vha lavhelelwa u shumisa hedzi ṭsembandila dza Mulingo khathihi na zwiṅwe zwishumiswa kha mbekanyamushumo yavho ya u gudisa na u linga.

SIA JA MAGUDISWA	ṬHOHO	ZWIKILI /VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITEŃWA U LINGA ARALI VHAGUDI VHA TSHI NGA...
NOMBORO, TSWAYO/ KUSHUMELE NA VHUSHAKA	Simbolo dza Nomboro na madzina a nomboro.	Nwala simbolo dza nomboro u bva kha 0 – 100 Nwala madzina a nomboro u bva kha 0 – 75
	U ṭalusa, u vhambedza na u tevhekanya nomboro	Vhambedza nomboro yo fhelelaho nga u shumisa ṭhukhu kha, khulwane kha, u fhira na fhasi ha, na u lingana na... Vhekanya nomboro dzo fhelelaho u bva kha ṭhukhusesa u swika kha khulwanesa na khulwanesesa u ya kha ṭhukhusesa.
	Ndeme ya vhuimo	Pwashekanya nomboro dza didzhiti mbiliu u ya kha muandiso wa fumi na wa thihi. Topola vha dovha vha bula ndeme ya didzhiti inwe na inwe.
	Maitele a u tandulula thaidzo.	Davhula na na u hafula Fhaṭa na u kwashekanya nomboro. Ola mutalo mbalo.
	U ṭanganya na u ṭusa.	Shumisa zwiga zwo teaho (+, _ , □ , =) Ṭanganya u swika kha 75 Ṭusa kha 75
	U ṭanganya ha u dovholola hu	Andisani nomboro 1 u swika kha 10 nga 2,5 na 4 Shumisani zwiga zwo teaho (+, _ , □ , =)

SIA JA MAGUDISWA	T̩HOHO	ZWIKILI /VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITEŃWA U LINGA ARALI VHAGUDI VHA TSHI NGA...
	isaho/livhisaho kha muandiso.	
	U țanganya ha u dovholola hu isaho kha muandiso.	Vhalela a tshi shumisa u țanganya ha u dovholola, phindulo dzi tshi swika kha 40 (mbalo dza maipfi)
	U vhea nga zwigwada na u kovhekanya.	U tandulula thaidzo dza mbalo dza maipfi zwi tshi katela u kovhekanya u lingana a vhea nomboro dzo fhelelaho nga zwigwada u swika kha 75 zwi tshi katela na nomboro dza zwițahe
	Tshelede.	U tandulula thaidzo dza mbalo dza tshelede zwi tshi katela țhanganyelo kha tshintshi u swika kha 50c na R50 U țivha na u topola tshelede ya mangwende ya Afrika Tshipembe sa 5c, 10c, 20c, 50c, R1, R2, R5 na tshelede ya mabambiri R10, R20, R50
	Furakisheni/zwipiđa	U țivha furakisheni/zwipiđa zwi kha nđila ya kha tshivhumbeo. U shumisa na u bula madzina a furakisheni/zwipiđa hu tshi katelwa hafu, kotara, thihi tsha raru, na thihi tsha țhanu. ńwala zwipiđa sa hafu 1 tsha 2, 2 tsha 3
PHETHENI, FANKISHENI ,	Phetheni dza dzhomețiri.	kopa na u engedzedza phetheni yo leluwaho yo itwa nga nyolo ya mitalo, zwivhumbeo na zwith.

SIA JA MAGUDISWA	THOHO	ZWIKILI /VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITEŃWA U LINGA ARALI VHAGUDI VHA TSHI NGA...
NA ALIDZHEBURA	Phetheni dza nomboro.	<p>U kopa na u engedza u tevhekana ha nomboro dzo leluwaho u swika kha 180 nga u vhalela phanḁa na murahu nga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 u bva kha nomboro inwe na inwe vhukati ha 0 – 180 - 3 u bva kha muandiso wa 3 vhukati ha 0 – 180 - 4 u bva kha muandiso wa 4 vhukati ha 0 – 180
TSHIKHALA NA ZWIVHUMBEO	Zwithu zwa 3-D	<p>ṭalusa na u bula zwithu zwa 3-D zwi re kilasini na kha zwifanyiso</p> <ul style="list-style-type: none"> - . Zwivhumbeo zwa bola, (sifhere) - zwivhumbeo zwa bogisi (phirizimu) - siḁinda <p>U topola zwivhumbeo zwa dzhometiri na zwithu zwi shumiswaho ḁuvha ḁinwe na ḁinwe nga u amba arali tsho vhumbea u fana na bola, bogisi, siḁinda</p> <p>U vhambedza zwithu zwa 3-D ho sedzwa saizi, zwithu zwi kunguluwaho na zwithu zwine zwa suvha.</p>

SIA JA MAGUDISWA	T̄HOHO	ZWIKILI /VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITEŃWA U LINGA ARALI VHAGUDI VHA TSHI NGA...
	Zwivhumbea zwa 2-D	<p>U Talusa na u Ńwala zwivhumbeo zwa 2-D</p> <ul style="list-style-type: none"> - mutengelele (sekele) - T̄hiraiengele. - Tshikwea - Rekithengele. <p>vhambedza zwivhumbeo zwa 2-D hu tshi sedzwwa saizi, muvhala, lurumbu lwo tou tswititi na lurumbu lwa tshitendeledzi/ tshitengelele.</p>
	SimeŃiri	<p>t̄alusa na u ola mutalo wa simeŃiri kha zwivhumbeo zwa dzhomet̄iri kha 2-D na zwi si zwa dzhomet̄iri</p>
MUELO.	Tshifhinga	<p>bula na u tevhekanya maŃuvha a vhege.</p> <p>bula na u tevhekanya minwedzi ya Ńwaha.</p> <p>U amba tshifhinga tsha awara dza 12 nga dzi awara, hafu ya awara, kotara ya awara kha watshi i sumbedzaho nomboro na zwitanda.</p> <p>Rekanya vhulapfu ha tshifhinga na tshifhinga tsho fhiraho.</p>
	Vhungomu	<p>U kala, u vhambedza, tevhekanya na u rekhoda vhungomu ha khontheina (zwi amba uri vhunzhi ha zwine zwa nga Ńadza khontheina) tshi si tsha siŃandadi tsumbo lebula na khaphu</p> <p>kala,vhambedza, tevhekanya na u rekhoda vhungomu ha zwithu nga u kala nga l̄itha hu</p>

SIA JA MAGUDISWA	T̩HOHO	ZWIKILI /VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITEŃWA U LINGA ARALI VHAGUDI VHA TSHI NGA...
		<p>tshi shumiswa</p> <ul style="list-style-type: none"> - mabođelo a re na vhungom ha l̩itha 1 -dzhege ya u kala i re na mitalo yo nomboriwaho nga dzi l̩itha
	Tshileme	<p>kala, u vhambedza, u vhekanya na u rekhoda tshileme hu tshi shumiswa tshikalo tsha ndinganyelo na zwa u kala zwi si zwa siřandadi tsumbo, mabu loko, zwidina</p> <p>U shumisa luambo u amba nga ha u vhambedza, tsumbo: leluwa, lemela, leluwanyana, lemelanyana.</p>
U SHUMA NA DATA	U imela , saukanya na u řalutshedza data	<p>Imela data kha pikhitogirafu yo livhanywa na zwiteŃwa</p> <p>Fhindulani mbudziso nga data i re kha phikhitogirafu nga u livhanya zwiteŃwa.</p>